

DÉL-MAGYARORSZÁG

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT LAPJA

53. évfolyam, 147. szám

Ára: 50 fillér

Szerda, 1963. június 26.

Az indulástól a földet érésig...

Sajtóértekezlet Moszkvában Bikovszkij és Tyereskova űrrepüléséről

A moszkvai egyetem dísztermében kedden sajtóértekezletet tartottak Valerij Bikovszkij és Valentyina Tyereskova több napos együttes űrrepüléséről. A teremben mintegy kétezer ember gyűlt össze: a lapok, hírgyűjtemények, rádióállomások és a televízió és a filmhíradó képviselői.

Az űrhajósokkal való találkozási meghívót a diplomáciai testületet, sok moszkvai tudóst, a munkásság és a művészvilág képviselőit. Amikor a teremben megjelent Valentyina Tyereskova, Valerij Bikovszkij és űrtestvéreik: Jurij Gagarin, German Tyitov, Andrijan Nyikolajev és Pavel Popovics, az egybegyűltek lelkesen megéljenzették a világűr hőseit.

A sajtóértekezletet Msztyiszlav Keldis, a Szovjet Tudományos Akadémia elnöke nyitotta meg.

Msztyiszlav Keldis megnyitó nyilatkozatában kijelentette, hogy Valentyina Tyereskova és Valerij Bikovszkij példátlan hőstette az egész világ előtt bizonyított be újra a szovjet emberek hősiességét és bátorságát, a szovjet tudósok grandiózus elgondolásait és azt a képességet, hogy ezeket az elgondolásokat az életben is megvalósítsák.

Egy nap helyett három

Mint Keldis közölte, Tyereskova repülési programját egynapra tervezték.

amelyet esetleg háromnapra hosszabbítanak. Az űrhajóslány teljesítette a maximális repülési programot, miközben teljes mértékig megőrizte munkaképességét és szovjet nőhöz méltó bátorságot tanúsított.

»A Szovjetunió szilárdan tartja elsőségét a kozmikus térség meghódításában — jelentette ki Keldis akadémikus —, s ez nemcsak a hatalmas ipari bázis, a tökéletes technika, a tudomány több ágazatában bebizonyosodott szovjet fölény következménye, hanem ama eszmék a világéke és a haladás javára végzett alkotó munka eszméinek következménye is, amelyek szárnyat adnak a szovjet embereknek. A szovjet emberek, akik megalkották a világ legjobb űrhajóit, felderítik a világűrbe vezető utakat, lépésről-lépésre kifürkészik a kozmosz titkait, meg vannak győződve arról, hogy a tudomány fejlődéséhez való hozzájárulásuk egyidejűleg hozzájárulás a világéke ügyéhez is».

A Szovjet Tudományos Akadémia elnöke beszélt a Vosztk 5. és a Vosztk 6. űrhajók konstrukciójának tökéletességéről, majd kijelentette, hogy

az űrhajókban minden szükséges feltételt megteremtettek az ember biztonságos és bizonytalan űrrepülésének biztosításához, a megadott térségben történő sikeres leereszkedéshez és jelentős tudományos vizsgálatok lebonyolításához.

Kutatómunka az űrben

— Gagarinnak és Tyitovnak, a kozmosz úttörőinek űrrepülése, Nyikolajevnak és Popovicsnak a világon első ízben megvalósított kötélekrepülése nemcsak a huzamos kozmikus repülések távlatait nyitották meg, hanem azt is lehetővé tették, hogy tudományos kutatómunka folyjék a világűrben — mondotta Keldis. A Vosztk típusú űrhajók, amelyek első ízben tették lehetővé az embernek, hogy eljusson a világűrbe,

az eljövendő űrközlekedési eszközök mintájául szolgálhatnak a hosszán tartó kozmikus utazások, az embert szállító bolygóközi állomások és tudományos laboratóriumok megépítése tekintetében,

amelyek révén a tudósok folytatják a végtelen tanulmányozását. Bikovszkij és Tyereskova egész repülése a starttól a leereszkedésig szigorúan a kijelölt program szerint zajlott le — közölte Keldis akadémikus. — Ez mindazoknak a tudós, konstruktor és munkáskollektíváknak az érdeme, amelyek előkészítették és lebonyolították az űrrepülést, és természetesen nagy érdeme a kozmosz új hőseinek: Valentyina Tyereskovának és Valerij Bikovszkijnek.

A Ciolkovszkij-jelvény arany fokozata

Az űrhajósok felé fordulva Keldis végül ezeket mondta: »figyelembe véve, hogy az önk űrrepülése kimagasló jelentőségű a tudomány, az űrhajózás számára,

A Szovjetunió Tudományos Akadémiája odaítélte Önöknek a Konsztantyin Eduardovics Ciolkovszkij jelvény arany fokozatát».

Keldis akadémikus ezután átnyújtotta Tyereskovának és Bikovszkijnek a jelvényt, amely a nagy orosz tudósnak, az űrrepülés tudományos alapjai lefektetőjének nevét viseli.

Anatolij Blagonravov, a Szovjet Tudományos Akadémia műszaki osztályának vezetője

»a világűr meghódításában újabb lépésnek» nevezte a két szovjet űrhajós útját.

Kijelentette, hogy mindazt, ami újat ez a repülés hozott a tudomány számára, csupán hosszabb idő múltán, a repülés idején szerzett anyagok feldolgozása után lehet teljes mértékben felbecsülni.

Blagonravov akadémikus után Vlagyimir Jazdovszkij professzor emelkedett színpadra.

Hangsúlyozta, hogy Valerij Bikovszkij és Valentyina Tyereskova űrrepülését nagyarányú kutató munka előzte meg az ember fiziológiai funkciói észlelési módszereinek és az űrkabinban való tartózkodás feltételeinek megjavítására.

A Sirály és a Karvaly feladata

A professzor elsorolta az orvosi-biológiai kutatások hét alapvető tudományos feladatát, amelyekre a »Sirály« és a »Karvaly« repülésének választ kellett adnia. E feladatok között első helyen áll az űrrepülés tényezői tartós hatásának, a tartós súlytalanság állapotában az ember lehetőségeinek és munkaképességének, valamint a női szervezet sajtós reakcióinak tanulmányozása.

Ezen felül az együttes repülés során be kellett bizonyítani az űrhajósok kiválogatására és különleges előkészítésére szolgáló módszerek hatékonyságát,

ismétellen ellenőrizni kellett, hogyan működnek az életfeltételeket biztosító rendszerek és a biztonsági berendezések.

A bajkonuri űrrepülőtér

Bikovszkij, az 5-ös számú űrhajós azzal kezdte felszólalását, hogy megnevezte a repülés kezdetének helyét és idejét.

Az indulás a bajkonuri űrrepülőtérrel történt — mondotta Bikovszkij — 1963. június 14-én délelőtt. A hangulat emelkedett volt. Bikovszkij visszaemlékezett arra, hogyan búcsúzott el barátaitól, tartalék űrpilóta társától, aki korábban szintén vadászpilóta volt.

Sikerült jól elviselnem a túlerhelést, miközben az űrhajó ráállt pályájára — hangsúlyozta az 5-ös számú űrhajós. — Mit mondhatok erről? Nehéz volt, természetesen, de úgy vélem, hogy a jól edzett szervezet kielégítően viseli ezt a túlerhelést.

Bikovszkij elmondta az egybegyűlteknek, hogyan érezte a súlytalanság állapotát. A karizmim számára minden szokatlanul könnyű volt: az ember bármiféle erő kifejtés nélkül felemeli a karját, kezébe vesz valamilyen tárgyat és annak nincs súlya. Ehhez természetesen hozzá lehet szokni, de csak fokozatosan.

A városok fényei

Tájékoztatta a sajtóértekezlet résztvevőit Bikovszkij arról is, hogyan teljesítette a repülési feladatot. Többször irányította az űrhajót, végrehajtott különféle orvosi megfigyeléseket és kísérleteket, figyelemmel kísérte a Földet, a láthatárt, a Holdat, a Napot, tudományos filmfelvételeket készített, rádióösszeköttetést tartott fenn a Földdel és a Vosztk 6. űrhajóval, szabadon úszott a kabinban, evett, pihent és aludt.

Az ötös számú űrhajós hangsúlyozta, hogy az űrhajó könnyen irányítható,

s az új irányt jól tartja. Az irányítást — jelentette ki Bikovszkij — mind automatikusan, mind kézzel végre lehet hajtani. A rendszerek minden esetben kifogástalanul dolgoznak.

Valerij Bikovszkij beszámolt arról, hogy mit látott a Földön. »A vízfelület élesen különbözik a szárazföldtől. Más-más színű a tengerek és az óceánok vize.

A szárazföldön megkülönböztethetők az utak és a városok.

Különösen jól látszanak a városok éjszaka.

Az ötös számú űrhajós ezután részletesen beszámolt arról, mivel foglalkozott a repülés idején. »Naponta négyszer ettem,

szokásos földi étellel táplálkoztam, étvágyam remek volt.

Kitűnően aludtam. Az első napon még hamarabb is aludtam el, mint kellett volna» — mondotta.

Egy kis félreértés

Szólt Bikovszkij a repülés egyik mulatságos epizódjáról. — Eppen az esedékes közleményt adtam le, amelyben többek között elmondtam, hogy égi űrhajós-székletem volt. Vételi zavarok miatt a központban levő rádiós a széklet szót »kopogás«-nak értelmezte.

Riadalom támadt — mosolyodott el az űrha-

jós. Kénytelen voltam még egyszer megmagyarázni, hogy csupán a WC-nek megfelelő berendezést használtam. Barátságos nevetés volt a válasz.

Az űrhajós közölte, hogy a repülés idején külön figyelmet szentelt a testgyakorlatoknak.

Erőgyakorlatokat végeztem gumiszalaggal — jelentette ki.

A ty-adások alatt — mondta — a kabinban levő különféle tárgyak bemutatásával akartam szemléltetni a földön levő emberek számára, hogy mi is az a súlytalanság. Bikovszkij beszámolt arról, hogyan úszott az űrhajóban, hogyan vett fel különféle testhelyzeteket.

Június 16-án a Vosztk 6-tal csatlakozott hozzám úrnővérem — Valentyina Tyereskova. Vidámabb, érdekesebb lett a repülés — jegyezte meg. Nyilatkozatát befogadta, Valerij Bikovszkij kijelentette, hogy büszke hazájára, népére és a nép teljesítményeire.

„Minden jól megy“

Valentyina Tyereskova, a 6-os számú űrhajós elmondta: végtelenül boldog, hogy neki, egy szovjet lánynak jutott ez a nagy megtiszteltetés, hogy űrrepülésével betöltötte a szovjet tudósok, konstruktorok, munkások hősi munkáját. »Hiszem — jelentette ki Tyereskova —, hogy

mi, szovjet nők hozzájárulhatunk a világűr közvetlen tanulmányozásához».

A rakéta indítása utáni első izgalmas percekről szólva Tyereskova megjegyezte: a Földdel váltott első szavak világossá tették számára, hogy »minden jól megy«.

Repülési feladatának végrehajtása során Tyereskovának kezelni kellett az űrkabin műszereit, a normális életkörülményeket biztosító berendezéseket és a rádiót. Minden megfigyelését

beírta az űrhajónaplóba, magnetofonszalagra, sőt filmszalagra vette.

— A munka mellett — mondotta Tyereskova — a program szerint időnként kellett maradnia a pihenésre is. A súlytalanság állapotát jól viseltem. Hamarosan alkalmazkodtam hozzá. Igaz,

kicsit szokatlan volt úgy aludni, hogy a kezem közben lógjon.

Aztán, German Tyitov tapasztalata nyomán az alvás idejére rögzítettem a karomat. Mélyen aludtam és nem álmodtam.

Hiányzott a fekete kenyér

Saját szavai szerint Valentyina szívesen vegzte a tornagyakorlatokat és jó étvágyal evett. »Étlapom változatos volt — mondotta. Igaz, a repülés végére már nagyon megkívántam a fekete kenyeret, a krumplit és a zöldhagymát.

Azok a szovjet emberek, akikkel leereszkedésem után

(Folytatás a 2. oldalon.)

Hruscsov az NDK-ba látogat

Június 30-án lesz 70 éves Walter Ulbricht, a Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottságának első titkára, az NDK Államtanácsának elnöke. Ez alkalmából

Aratnak a gépek a szegedi határban

Megkezdődött a gépi aratás a szegedi járásban. Elsőnek a Kisteleki Gépállomás körzetében indult meg a munka: Csengele határában, a Feketealmi Termelőszövetkezet rozstábláján aransárgára ért a kalászkok. Ötszázhetven holdról takarítják be a homokföldek kenyérgabona termését. A holdankénti átlagtermést négy és fél mázsára becsülik.

Képünkön: Szűcs Péter utat készít az aratógépeknek

Keresztekbe rakják a learatott gabonát

Tanácskozik a nők világkongresszusa

A nők világkongresszusának keddi ülését magyar idő szerint reggel hét órakor a Kreml-kongresszusi palotájában Umi Sarjono, az indonéz nőszövetség képviselője nyitotta meg. Az ülés

Tyereskova és Bikovszkij a nők világkongresszusán

sen meleg ünneplésben részesítették Isabelle Blume asszonyt, a belga és a nemzetközi nőmozgalom ismert személyiségét, aki elfoglalta helyét az elnökségben. Az elnök ezután bejelentette, hogy a kongresszus negyedik korreferátumát, amelynek címe: »A gyermekek és az ifjúság egészsége és oktatása«

A gyengélkedő Vilma Vespín de Castro helyett a kubai nőküldöttség másik tagja, Carmen de Busto, a kubai daranaiké méltatta Valentyina Tyereskova űrrepülését és megállapította: ettől a naptól fogva a világon senki sem kételkedhetik a nők egyenjogúságában.

Ugyancsak üdvözölte a kongresszust Erzsébet belga anyakirálynő és Sukarno, az Indonéz Köztársaság elnöke.

A Béke-világ tanács nevében John Bernal ügyvezető titkár küldött üdvözlő táviratot a kongresszusnak. A táviratot a jelenlevők nagy lelkesedéssel fogadták. Ezután megkezdődött a beszámoló felelti vita. A vitában a ciprusi, a marokkói és a kameruni nők képviselője szólalt fel.

A vita folyik. Kedden a nők kongresszus három plenáris ülést tartott. A délelőtti teljes ülés magyar idő szerint 11 órakor ért véget. A délutáni ülés egy óráról 5 óráig, az esti ülés héttől kilenc óráig tartott. (MTI)